Assami

Assami (অসমীয়া, *ôxômiya*) on indoeurooppalaiseen kielikuntaan kuuluva indoarjalainen kieli. Se on Intian Assamin osavaltion virallinen kieli.[1] Lisäksi sitä puhutaan myös osissa muita Intian kaakkoisia osavaltioita sekä Bhutanissa että Bangladeshissa. Kieli on ottanut niin sanastollisia kuin rakenteellisiakin vaikutteita tiibetiläis-burmalaisista kielistä.[2] Se on itäisin kaikista indoeurooppalaisista kielistä ja sitä puhuu noin 12 828 220 ihmistä.[3]

Assami	
Oma nimi	অসমীয়া
Tiedot	
Alue	Assam, Intia
Virallinen kieli	Intia (Assam)
Puhujia	12 828 220
Sija	52.
Kirjaimisto	bengalilainen
Kielenhuolto	Asam Sahitya Sabha
Kielitieteellinen luokitus	
Kielikunta	Indoeurooppalaiset kielet
Kieliryhmä	Indoiranilaiset kielet Indoarjalaiset kielet
Kielikoodit	
ISO 639-1	as
ISO 639-2	asm
ISO 639-3	asm (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=asm)
	Ohje

Assamin kielessä käytetään bengalilaista kirjaimistoa.[3] Assami ja bengali ovat läheistä sukua keskenään.[4] Assamilainen kirjallisuus alkoi kehittyä 1200-luvulla.[2]

Murteita katsotaan olevan kuusi, kun mukaan lasketaan standardoitu assami.

- Länsigoalpariyalainen (1)
- Itägoalpariyalainen (2)
- Kumrupilainen (3)
- Keskinen (4)
- Itäinen (5)
- Standardiassami (5.1)



Assamin murteet alueittain.

Sisällysluettelo

Fonologia

Vokaalit

	Etinen	Keskinen	Takainen
Suppea	i		u
Puolisuppea			ʊ
Välinen	e		o
Puoliavoin	ɛ		ɔ
Avoin		a	

Diftongeja ovat [ɔj] ja [ɔw].

Lähde:[5]

Konsonantit

Soinnilliset ja soinnittomat konsonantit on erotettu toisistaan |-viivalla, paitsi approksimanttien kohdalla, jossa [l] on lateraali ja [ɹ] alveolaari.

		Labiaali	Alveolaari	Dorsaali	Glottaali
Nasaali		m	n	ŋ	
Klusiili	**aspiroitu**	p | b	t | d	k | g	
	aspiroimaton	pʰ | bʰ	tʰ | dʰ	kʰ | gʰ	
Frikatiivi			s | z	x	h
Approksimantti		w	ɹ | l	j	

Lähde:[5]

Kielioppi

Sijamuotoja assamissa on kuusi: nominatiivi, akkusatiivi, genetiivi, instrumentaali, lokatiivi ja datiivi. Pronomineista erotetaan eri tasoja sen mukaan, kuinka paljon kunnioitusta halutaan osoittaa.[6].

Numeraalit assamiksi ovat:[5]

০	১	২	৩	৪	৫	৬	৭	৮	৯	১০
/xuinno/	/ek/	/dui/	/tini/	/sari/	/pas/	/soy/	/xat/	/ath/	/no/	/dɔx/
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Lähteet

1. States Uts - Assam - Know India: National Portal of India (https://knowindia.gov.in/states-uts/assam.php) *knowindia.gov.in*. Viitattu 8.6.2020.
2. Assamese language (https://www.britannica.com/topic/Assamese-language) *Encyclopedia Britannica*. Viitattu 8.6.2020. (englanniksi)
3. Ethnologue: Assamese (http://www.ethnologue.com/language/asm) (englanniksi) Viitattu 7.3.2015.
4. Glottolog 4.2.1 - Gauda-Kamrupa (https://glottolog.org/resource/languoid/id/gaud1237) *glottolog.org*. Viitattu 8.6.2020.
5. Assamese alphabet, pronunciation and alphabet (https://omniglot.com/writing/assamese.htm) *omniglot.com*. Viitattu 8.6.2020.

6. Jain, Danesh & Cardona, George: *The Indo-Aryan Languages*, s. 419–420. Routledge, 2007. Teoksen verkkoversio (https://books.google.fi/books?id=OtCPAgAAQBAJ&pg=PA442&lpg=PA442&dq=assamese+grammatical+cases&source=bl&ots=u3oNyGFGqu&sig=ACfU3U1HKfFxG86aS5BZfdhV5QTjH64Q0Q&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwiRz5iu3PLpAhVqiIsKHYAbB4oQ6AEwB3oECAQQAQ#v=onepage&q=assamese%20grammatical%20cases&f=false). (englanniksi)

Aiheesta muualla

- Assami-englanti-sanakirja (http://www.xobdo.org/) (englanniksi)
- Assamin kieli ja kirjallisuus (http://www.assam.org/assam/language/assamlang.html) (englanniksi)

Indoarjalaiset kielet

aer | andh | angika | assami | awadhi | bagheli | baškarik | bengali | bhadrawahi | bhili | bhisnupriya | bhodžpuri | bradž | buksa | bundeli | chambeali | chhattisgarhi | chittagon | chitwania tharu | dameli | dangaura tharu | dhatki | divehi | dogri | fidžinhindi | gaddi | garhwali | gawar | goaria | grangali | gudžarati | gurgula | halbi | haryanvi | hindi | hindko | hindustani | Induksenkohistani | kalaša | kanauji | kašmiri | katarkalai | kathariya tharu | khowar | kochila tharu | koli | kumaoni | kurdari | kutši | lahnda | lambadi | magahi | maijan | maithili | majhi | mandeali | marathi | marwari | musasa | nimadi | ningalami | nepali | od | orija | paali | palya bareli | pandžabi | pašai | pauri bareli | phalura | radžastani | rana tharu | rangpuri | rathwi bareli | rohingya | romani | sadri | sanskrit | saraiki | sawi | šina | sindhi | sinhali | sirmauri | sonha | šumašti | surjapuri | sylheti | tirahi | torwali | urdu | varhadi-nagpuri | varli | vasavi